

Ročník: 102 | číslo: 46 | 13. listopadu 2022 | Cena: 15 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

Péče o duši i tělo

EDITORIAL

Odvrhla jsem tělo, že mi překáželo, tělo ule-tělo... - zněla jedna z oblíbených písniček mé maminky, které jsem coby malá holka naslou-čala a lámala si hlavu tím, jak to jen může myslet. Dodnes vlastně nevím, kdo byl auto-rem těch legračních, nepochopitelných slov. Tělo bez duše a duši bez těla, ne to jsem vážně, vážně nikdy nechtěla, prohlásila ne-kompromisně o nějakých pár let později v jiné písni Lucie Bílá. Ani já ne. I když, jed-nou, Bohu díky za to. Nicméně teď' jí v duchu dávám za pravdu a zároveň mě napadá, jak ideální je, když je obojí v harmonii. Duše i tělo. Jen mi připadá nesmírně těžké toho dosáhnout.

Možná to souvisí i s tím, že stále hledáme ono vytoužené štěstí a nevědomíme si, že štěstí je stav mysli. Vzpomeňte na Carnegi-eho: *Duše je místem sama o sobě a dovede nám nebe změnit v peklo a peklo na nebe.* Stále po něčem toužíme a když toho konečně dosáhneme, chceme víc, chceme to, co má ten druhý i třetí i čtvrtý... Možná je zlatá střední cesta být spokojen sám se sebou, není třeba být dokonalý, ale „tak akorát“ - jak o tom píše autor recenzované knížky to-hoto čísla - a žít přítomností, přestože někdy právě ta je opravdu hodně těžká. Ale co když třeba ta současná těžkost bytí nám umožní lépe vidět a ocenit to drobné dobré a při-jemné, které v životě máme a prožíváme, a na které jsme pro samé starosti stačili za-pomenout? Ocenit ty drobné radosti, naučit se je „vyzobávat“ jako hrozinky z vánočky, semínka z kůrky právě upečeného chleba... (Ještě k té Lucii - potěšil mě rozhovor, kde uvedla, že jako jistou formu relaxace na-vléká z korálků andílky, růžence a jiné šperky, za které pak nakupuje invalidní vo-zíky).

KM

Týdeník Církve československé husitské.

Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Matoušová, redaktorka: Mgr. Markéta Černá, grafik: Milan Udržal.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčírčíková.

Tel. redakce: 220 398 107;

e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz,

tisk: Grafotechna plus. Distribuce a reklama-ce: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5

150 00. Předplatné: Mgr. Dagmar Píšová,

tel.: 220 398 117,

e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Připomínka 150. narozenin mistra Františka Bílka v Chýnově

„Nejvyšší smysl naší práce jest, aby přebývalo lásky na této zemi a tím stále mocněji se zjevovala krása díla Bo-žího.“
F. Bílek

Děkujeme, Pane za tento den, který jsi přidal našim životům! 9. října jsme prožili ekumenic-kou bohoslužbu, kdy nám krás-nou hudbou posloužil Václav

Klecandr a písňovým doprovodem při Liturgii K. Farského Ludmila Peřinová, skvělým kázáním o Františku Bílkovi Martin Jindra a bohoslužbou provázeli M. Feigl (ČČSH Votice) a V. Pavlosek (Žďár nad Sázavou a Havlíčkův Brod).

Chýnovský kostelíček byl plný, někteří postávali i venku v zahradě. Potěšil také nový zvon – František Bílek, zahradní slavnost s agapálními hody, díkuvzdání za úrodu v nově vznikajícím komunitním modlitebním chýnovském centru. Vysadili jsme ke zdi léčivku kustovnici čínskou a průvodem jsme šli z naší fary na hřbitov

ke hrobu F. Bílka, kde zazněly verše Bílkových přátel Julia Zeyera a Otokara Březiny v podání se-stry L. Peřinové a modlitba – meditace ticha v kruhu a spojených rukou kolem hrobu.

Zájemci také navštívili Bílkovu chaloupku – letní byt, ateliér, kde tvořil, muzicíroval na přič-nou flétnu, přijímal své letní prázdninové hosty a pracoval na Vzkříšeném a dalších dílech. Pro děti i hravé dospělé byl připraven husitský dese-tíboj, trénování „domobrany proti zlu z východu“ a večerní ohníček s ryzcovoluštěninovou polév-kou ve velkém kotli a buřtíky, víno a krásné spo-lečenství...
Za všechny zúčastněné

Kamila Magdalena Lukasová
NO ČČSH Tábor, Chotoviny, Chýnov a Bechyně

Písně Svobody

Přijměte pozvání na „Písně Svobody“ - divadelní představení spojené s výstavou. Inscenace pojednává o farářích a skladatelích Luboši Svobodovi. V hlavních rolích An-drea Valenta, Robert Valenta a Blahoslav Rataj. Režie M. Machoň. Hra bude uve-dena v pražském kostele sv. Václava na Zderaze 17. 11. od 17 hodin.

Tomáš Novák

Ohlédnutí za seminářem

V úterý 25. 10. se v Komenského sálku v prostorách Husova sboru v Praze 6 - Dej-vicích konal teologický seminář Duchovní správa v proměnách doby, pořádaný na-ukovým odborem ÚÚR pod záštitou bratra patriarchy Tomáše Butty. Seminář byl určen pro duchovní a pracovníky ČČSH, zejména duchovní, kazatele a pastorační pracovníky do pěti let služby. Příspěvky přednesli Petr Šandera na téma Utváření společenství náboženské obce po stránce spirituální a vztahové: podněty, pře-kážky, zkušenosti a Jiří Vogel - Ekleziologické modely v budoucnosti. Na téma ak-tuálních otázek duchovní správy promluvil Kristýna Ptáčková a Samuel Vašin. red

Radost ze společné bohoslužby

Aktivita naší náboženské obce Církve československé husitské v Trhových Svinech postupně roste. Naplánovali jsme proto, že v neděli 9. října navštívíme Husův sbor naší církve na Palackého náměstí v Českých Budějovicích. Cílem akce bylo poznat další husitský sbor a prožít spolu nedělní dopoledne, naplnit křesťanský život v naší náboženské obci společnou aktivitou.

Přihlásilo se sedm zájemců. Před naším sborem jsme se sešli čtyři, v určený čas jsme vyrazili a v příjemném rozhovoru cesta velice rychle uběhla. V kostele již na nás čekal br. Gabriel, který jel osobním autem rovnou do Českých Budějovic. Bratr farář Vojtech Pekářík odsloužil bohoslužbu v tradičním ritu a předvedl, že je výborným zpěvákem i kazatelem.

Otci s malou dcerou udělil svátost prvního přijímání večeře Páně.

Během bohoslužby nás hrou na handpan zaujal a potěšil pan Josef, který se věnuje muzikoterapii. Bylo to jeho první veřejné vystoupení. Okamžitě se zrodila úsměvná historka. Paní před námi se při spatření ne-

Hudební kovový nástroj zvaný handpan

obvyklého hudebního nástroje (viz obrázek) zeptala svého doprovodu: „Dneska se bude při bohoslužbě grilovat?“

Bohoslužby se zúčastnili zástupci náboženských obcí z Českých Budějovic, Prachatic a Trhových Svin. Poté jsme poseděli a popovídali si u připraveného pohoštění a na závěr nás farář Vojtech Pekářík provedl sborem a seznámil nás s jednotlivými artefakty. Návrat autem domů probíhal v živém rokování a s veselou náladou a přívětivými zážitky jsme se v Trhových Svinech rozloučili. **Vilibald Rolínek**

Živý odkaz

Lumír Čmerda (nejen reliéfy a ilustrace)

Dne 13. listopadu by se dožil br. Lumír Čmerda, farář a uznávaný výtvarný umělec, devadesáti dvou let. Zesnul 5. června 2021 ve věku devadesáti let.

Zanechal za svůj plodný život naplněný poctivou prací řadu skvělých uměleckých děl. Zvládal bravurně řadu výtvarných technik – malbu, grafiku, je autorem řady dřevěných reliéfů, v posledním období svého plodného života si oblíbil práci s pastelem. Čmerdova umělecká díla zdobí veřejná prostranství v řadě měst i menších obcí, ale rovněž velké množství prostor sakrálních i profánních. Když byl br. Čmerdovi v r. 1963 odňat státní souhlas k výkonu duchovenského povolání údajně pro pobuřování, našel si místo v grafické dílně ostravského Parku kultury a oddechu, kde se nejprve věnoval návrhům propagačních materiálů. Je málo známé, že v této době byl Lumír Čmerda autorem plakátů pro tehdejší začínající umělce, zpěváky Waldemara Matušku a Karla Gotta. Tehdy se stal členem Svazu československých výtvarných umělců i ostravské avantgardní skupiny Kontrast.

Následující normalizace pak zasáhla jak do veřejného, ale i uměleckého prostoru. Protože nemohl na Ostravsku najít uplatnění, se svou manželkou Irenou, dlouholetou farářkou ve Vratimově, se v r. 1973 odstěhoval do Prahy. Jeho manželka pak

nedostala souhlas k duchovenské službě ve středních Čechách. Lumír Čmerda se nadále věnoval volné tvorbě a stal se uznávaným umělcem jak doma, tak v zahraničí. Je autorem obrazů na biblické náměty, vytvořil ilustrace k básnickým textům Miroslava Matouše i Zdeňka Svobody. Realizoval pozoruhodné ilustrace k dílům klasického dědictví – Kosmově Kronice české, Erbenově Kytici či pohádkám Boženy Němcové, jež ale nebyly bohužel vydány. Ilustroval takto celkem devatenáct knih. Naposledy v r. 2019 k šedesátinám divadla Semafor ilustroval knihu: „Jiří Suchý: písničky“.

V r. 2004 se navrátil do duchovenské služby jako farář u sv. Mikuláše na Starém Městě v Praze. Plodem této služby, již vykonával až do r. 2010, jsou jeho výtvarné artefakty v chrámu, ale i sbírka kázání s výtvarným doprovodem „Slovo a obraz“. Grafiku Lumíra Čmerdy nacházíme také v Knize modliteb a v Agendě II i v řadě kalendářů Blahoslav.

Umělecký odkaz Lumíra Čmerdy hodnotí vynikající vědecká publikace Jakuba Ivánka a Svatavy Urbanové „Lumír

Čmerda (nejen reliéfy a ilustrace)“, kterou vydalo Centrum regionálních studií filozofické fakulty Ostravské univerzity na sklonku r. 2017. V této knize čtenář nalezne Čmerdův životopis, stat' Jakuba Ivánka se detailně zabývá Čmerdovými dřevěnými reliéfy, jež překvapivě dosahují

gigantických rozměrů, ale také i dalšími realizacemi pro veřejné prostory. Čtenář se může setkat s hodnocením ilustrací z pera Svatavy Urbanové. V závěru jsou pečlivě sestavené rejstříky: soupis Čmerdových výstav, soupis realizací pro architekturu i soupis knižních ilustrací. V publikaci nacházíme též velké množství barevných reprodukcí Čmer-

dových děl. Tato kniha, pozoruhodná odbornou erudicí autorů, je stále dostupná. A jistě potěší každého milovníka výtvarného umění, mnohé členy naší církve i všechny, kdo nesou životní odkaz Lumíra Čmerdy ve svých srdcích, a může se stát i dobrým vánočním dárkem.

Knihu „Lumír Čmerda (nejen reliéfy a ilustrace)“ si mohou zájemci zakoupit či objednat v prodejně Blahoslav. Cena jednoho výtisku je stanovená na 390 Kč.

Zdeněk Kovalčík

Péče o duši a tělo naší generace Z

Přátelé, uvědomili jste si někdy v poslední složité době, že generace naší současné mládeže, jež nedávno maturovala či bude záhy maturovat, je generací Z? Takto označují sociologové naše potomky, příbuzné a adolescenty narozené v době, kdy se již běžně používaly mobilní telefony, dokonce řada lidí z této generace je vlastnila již od základní školy. Jsou to naši dospívající a mladí dospělí, kteří jsou na internetu jako doma, facebook už většinou nepoužívají, raději volí instagram a často sledují tiktok.

Někteří z nich však nerezignovali ani na běžný kontaktní sport, umělecký rozvoj, a ani, a to je v čase „odpoledne“ či dle mého soudu možná i „podvečer evropského křesťanství“ vzácným úkazem, na duchovní hledání a posilu. Řada mládežníků generace Z, s nimiž mám tu čest pracovat, se samozřejmě věnuje studiu a plánuje svoji budoucí kariéru, případně s ní pozvolna začíná. Ti nejstarší z nich shání vlastní bydlení a plánují budoucnost, často v páru, ale někdy také sami. Většinu z nich však nenechává netečnými péče

o harmonický rozvoj tělesné, duševní i duchovní stránky jejich osobnosti. Vědí či alespoň tuší, že celek funguje dobře do té míry, do jaké fungují správně všechny jeho části. Mládež se tedy vedle vyhovujícího sportu, který osvěžuje a zoceluje, také často věnuje rozvoji v oblasti duševní a duchovní. Sport koneckonců souvisí s duchovním rozvojem a náboženským ritualismem, což dokládají antické i současné Olympijské hry a nové odvětví v religionistice, které zkoumá sport jako náboženský rituál.

Dospívající se občas trochu ztraceni a lehce pomýleně vydávají cestou přijetí pochybných nabídek. Tyto zvláštní nabídky duchovního rozvoje se řadí do oblasti alternativní spirituality a patří k nim (často internetoví) obchodníci s energiemi, mindfulness, holismu, afirmace, na sociálních sítích se objevují čarodějnice, včetně čarodějnic/čarodějníků z generace Z, které/kteří své příspěvky vydávají na Witchtoku. Budoucími duchovními mluvčími i vůdci se stávají internetoví influencery.

Co může mladým lidem této generace nabídnout církev, společenství lidí, které kdysi dávno začalo následovat jiného charismatického vůdce Ježíše z Nazareta?

1. Pevné základy, z nichž stavěli, žili, tvořili a především věřili předkové z minulých generací. Prarodiče mohou číst a vyprávět o biblickém svědectví i příbězích z vlastní církve svým vnoučatům. Důležitý je vřelý vztah a opravdovost.

2. Rodiče kromě pracovního výkonu a obstarávání rodiny mají především být se svými dospívajícími a být zde pro ně, když je budou hledat a potřebovat.

3. Další věřící, bratři a sestry, duchovní, my všichni, máme za úkol tuto generaci doprovázet a předat jim pokud možno to nejlepší z nás, ale také přiznat, že i my jsme při našem hledání i péči o duši a tělo chybovali a byli bezradní. Ani my nemáme duchovně i tělesně „zcela“ vyhráno. Stále je na čem pracovat, co vyznávat a s kým se smířovat.

Eva Vymětalová Hrabáková
referentka pro duchovní péči o děti
a mládež při Úřadu ÚR ČČSH

Varhanní koncert se sólovými flétnami a zpěvem

KDY: 26. 11. (So) od 17 hodin

**KDE: ve Sboru Alberta Schweitzera,
U Michelského mlýna 124/27,
Praha 4 - Michle**

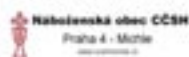
Zazní skladby B. Smetany, G. F. Händela,
F. Mendelssohna Bartholdyho a další

Ůčinkují: Petr Tvrdek ml. - flétny

Andrej Beneš - zpěv

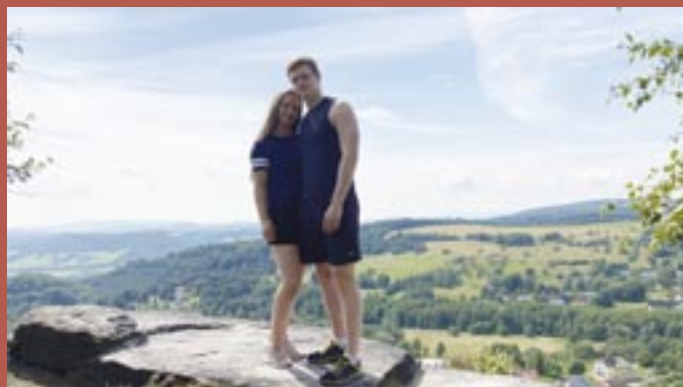
Petr Tvrdek st. - varhany

Iveta Tvrdková Karmazínová - varhany

Péče o tělo je stejně důležitá jako péče o duši. Obě spolu velmi úzce souvisí. Jak je známo - ve zdravém těle zdravý duch. Já o svého ducha pečuji hlavně vírou, která mi vždy pomůže zahnat různá trápení nebo pochyby, a tím pádem se cítím lépe i po fyzické stránce. Můj přítel naopak o svého ducha pečuje především prostřednictvím sportu. Pokaždé, když přijde z tréninku, je samozřejmě unavený, ale po psychické stránce naopak nabitý. V poslední době jsem si z něho vzala příklad a také začala mnohem více sportovat a musím potvrdit, že se také vždy cítím naplněně a spokojeně. Společně se můžeme vzájemně podporovat jak v duchovní, tak ve fyzické péči o svého ducha a tělo...

Anna Josefína Šolcová a Marek Štrympl
NO ČČSH Ústí nad Labem

NAD PÍSMEM

Obstát před Bohem

L 21,5-19

Stále musím děkovat Bohu za vás bratři a sestry, milovaní od Pána, že vás vyvolil jako první ke spáse a posvětil duchem a vírou v pravdu.

Často se jako věřící křesťané ptáme, jak obstát před Bohem v našem životě. Jak si udržet čistou duši pro království nebeské? Duše, stejně jako chrám postavený lidmi, má podle Ježíše jedinou jistotu. Bude rozmetán a nezůstane kámen na kameni, vše bude rozmetáno. Ježíš šokuje své posluchače představami Šalomounova chrámu. Pro získání svobodné duše musí dojít k rozboření všeho starého a nedokonalého, co jsme stavěli bez Boží pomoci. Stavba, která vycházela pouze z nás, našeho ega, naší sobeckosti, kde jsou pouze naše představy o Bohu, víře, naší duši. Ježíš velice důrazně ukazuje na klamné duchovní průvodce, kteří nás budou du-

ševně svádět od našeho Pána, Ježíše Krista. Budou nám říkat, že znají Boží pravdu, ale nebude to žádná pravda, budou poukazovat jen na svoje bludy.

Dalším nebezpečím pro duši jsou obavy tohoto světa, svévole lidí, přírodní katastrofy, hlad, nemoci. Stejně tak bude možné, že se lidé dotknou nás samých. Budou nás pronásledovat, udávat pro jméno našeho Pána Ježíše Krista.

My se nemáme obávat. Bůh nás ochrání před vším zlým. Naše duše uchová v bezpečí před všemi protivníky.

Nejvíce šokující otřes přijde skrze naše rodiny a blízké. To již často známe a prožíváme. Nenávist tohoto světa nedokáže zničit chrám naší duše, ani od těch nejbližších. Kdo vytrvá, získá svou duši.

Předobraz zničení chrámu před příchodem Syna člověka je časem boje o naši

duši v tomto světě. Ježíš Kristus nám dává hloubku naděje. Ve svém jménu, které symbolizuje Boží milost v našich duších a životech, které se nespolehá pouze na tento svět, ale na Boží pomoc od Boha. Kdo projde touto těžkou cestou, je připraven na setkání se Synem člověka tváří v tvář v nebeském Jeruzalémě. Amen.

Samuel Vašin

Ó Pane,
cokoli jsi pro mne určil
na tomto světě,
dej svým nepřátelům,
a jakýkoli podíl na budoucím světě,
který mi chceš dát,
dej svým přátelům.
Mně stačíš ty.

23. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Bůh slunci na nebi postavil stan, ono jak ženich z komnaty vyjde. Vychází na jednom okraji nebes, probíhá obloukem k druhému konci a nic se neskryje před jeho zářem. (Žalm 19,5c.6a-7)

První čtení: Malachiáš 3,19-21 (4,1-3)

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VII):

2. Abychom byli zbaveni všeho, co nám brání plně následovat Krista, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom Duchem svatým byli vedeni ke službě slovem i skutkem, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, vyslyš naše prosby a chraň nás před nástrahami, které nám vstupují do cesty a jejichž zálužnost leckdy nevidíme. Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 2. Tesalonickým 3,6-13

Evangelium: Lukáš 21,5-19

Verš k obětování: Žalm 96,13

Verše k požehnání: Zjevení 2,8.10

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, vzdáváme ti díky za to, žes nám při křtu vtiskl do duše svou pečeť, kterou jsme označeni, abychom se nemuseli bát soudného dne.

Dej, abychom každý den žili z tvé milosti a z tvého odpuštění! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 34, 37, 157, 283, 287, 292, 295, 311

Miroslav Matouš
Pout' za světlem

Dřív úkryt hledal jsem
kdes pod příkrými svahy
a v tichém závětří jsem toužil klidně žít.
Teď stojím s tebou zde a necítím se nahý:
vím, že ochranou
a jménem tvým jsem kryt.

Kdys pro své bezpečí
mír domu pokojného
žít v jiném století a zemi jsem si přál.
Než: pro tvé vítězství a slávu jména tvého
dík, žes mi teď' a zde, můj Pane,
žítí dal.

Necht' v čase život můj
se letem ptáka mihne,
já paží smrtelnou
jdu stavět svatostan:
co s Bohem počnu dnes,
byť zítra smrt mě stihne,
to v lůnu věčnosti dá dokončit mě Pán.

Když duše otálí a proměně se vzpouzí,
mně neprospívá nic
psát slova k počtě tvé.
Z mé bídy vytrhni
a zachraň mne v mé nouzi
a vyzvedni mě tam,
kam slovo tvé mne zve!

Péče o duši je velkým životním úkolem

Lidé se táží, co mají dělat se svými životy. Je třeba se takto ptát, už tyto otázky jsou dobrým základem. Psychické zdraví je štěstí, psychické zatížení pak nemoc s organickými nebo spíše psychogenními příčinami. Mívají původ v prostředí, v době raného vývoje, nebo jsou endogenní – nenáležejí tedy do oblasti toho, co lze ovlivnit vůlí a rozhodnutím. Navzdory tomuto předpokladu, v mnohém ohledu oprávněném právě jen na ochranu psychicky zatíženého člověka, však nelze přehlédnout, že žádná lidská oblast, ani oblast psyché, není prostě osudem, nýbrž patří do oblasti podmíněně formovatelné lidské svobody.

Je pochopitelné, že k duševní rovnováze a ke správnému seberozvíjení a sebepoznání i objevování zdravých limitů vlastní osobnosti nám mohou prospět praktiky jako autogenní trénink, meditace, jóga nebo jiná cvičení. Svou úlohu pro celkovou ukázněnost (i pro posílení koncentrace a sebeovládání) může splňovat i tělesná námaha, např. sportovní cvičení. Najděme si čas na procházky, cvičení na ribstolích či rotopedu, věnujme se plavání. Neměli bychom přehlédnout, že taková práce na sobě může směřovat k hlubší existenciální jistotě.

Uznání vlastních mezí není ničím jednorázovým, jde o dlouhodobější proces. Ten vyžaduje určitý klid a odstup od shonu vlastního života, jistý stoicismus a rozumný nadhled. Když uvěříme sami v sebe, jsme schopni důvěřovat i ostat-

***Kdo překoná svůj egoismus, zbaví se nejzávažnějších překážek, které zata-
rasují cestu každé skutečné velikosti
a každému skutečnému štěstí.***

József Eötvös

ním. Chce to ovšem pokoru. „...zdravá sebedůvěra staví evidentně na schopnosti k mezilidské důvěře, a dokonce k nejzazší, tedy nějakým způsobem náboženské, důvěře ve smysl,“ uvádí etik Franz Furger. Dále zdůrazňuje, že je potřebné, abychom se dokázali otevřít tomu druhému obdobně jako při procesu sebenalézání. Pomoci podle něj mohou i odborně prováděná skupinová terapeutická cvičení. Též připomíná, že se ukazuje, jak „je velice zdravé náboženské zakotvení předpokladem psychického zdraví. Tuto skutečnost vždy zdůrazňovala psychologie C. G. Junga“. „V některých případech se existenční obavy a tím i ztracená důvěra opírají o nezvládnutou vinu: sebedůvěra se dá do

určité míry nacvičit, sebevypoupení ale neexistuje,“ konstatuje dále F. Furger. Autor také upozorňuje, že v moderní společnosti je nutno dávat si pozor na zvláštní ohrožení individuálně vyrovnané kontroly pudů, způsobené vlivem reklamy. Abychom se vyhnuli zneužití ze strany reklamních praktik, vyplatí se usilovat o „duševní hygienu“.

Vzpomeňme na Sókratovu „péči o duši“, kterou nám vědoucně připomínal výrazný český filosof Jan Patočka a po něm jeho žák a filosofický pokračovatel Radim Palouš, který v knize Dobrodružství pobytu vezdejšího – Radim Palouš v rozhovoru s Josefem Beránkem říká: „Péče o duši zůstávala pro mne péčí jen o to nejniternejší v člověku. Pečuji-li o své já, předstupuji sám před sebe – v tu chvíli nejsem ‚vědeckým objektem‘, nýbrž soudcem a také obžalovaným, spoluodpovědným za své příští podoby. Moje já tedy není dané jednou provždy, nýbrž při této péči vždy již spolubytuje jakási tajemná kritika, tážající se po tom, co bylo, jest a má být. Sókratés poslouchal ‚daimonion‘, božského posla, který mu radil, co si nemá a má počít; křesťanství zná ‚conscientia‘, svědomí, jakožto ‚vox Dei‘, hlas Boží.“

Olga Nytrová

Duševní vyrovnanost a cesta k ní

Podle již zmíněného Franze Furgera je člověk - i díky svým duchovním schopnostem - bytostí nejen odpovědně plánující celou svou existenci, nýbrž současně i eticky spoluodpovědnou za utváření těchto schopností, a to vždy v míře odpovídající rozvoji jeho osobnosti. Pokud se podíváme do oblasti lidského sebeutváření, uvědomujeme si, že „duševní hygiena“ představuje etický požadavek pro každého jednotlivce. Lidé často dodržují fyzickou hygienu jako něco samozřejmého, a hygiena duševní už pro ně tak samozřejmá není. Jak říká indický básník Naima: „Člověk si několikrát denně myje svou tvář, ale aby si umyl duši, to ho ani nenapadne.“ A o co je tato duše důležitější!

Psychická hygiena - očist'ování - to je proces pravdy. Začít nový život, čistší, jednodušší - nebýt zajatci věcí - nebýt závislí na věcech, na alkoholu, na sexu. Náš domov má mít svůj řád a ne být chaotický, zaneřáděný zbytečnostími. Mnoho času trávíme shromažďováním věcí nebo udržováním těch, které už máme - pohlcuje to náš volný čas. Míváme myšlenky chamtivců a pořád beze smyslu něco hromadíme. Nevyčistíme si duši a neustále v sobě přemíláme a převalujeme na terénu své psychiky viny, stresy, úzkosti různě zveličené a zkreslené. Je třeba odpoutat se od těchto zkreslených představ, nebýt jejich zajatci.

Thomas Moore ve své knize o duši uvádí: „Péče o duši může mít podobu života umělce, podobu života naplněného představivostí. Člověk nemusí být profesionální umělec, aby dokázal vnést do péče o duši umění. Umělecké studio může mít doma každý, třeba takové jako Jung nebo Ficino, kteří si své domy vyzdobili obrazy ze svých snů a bdělých fantazií.“ Francouzský autor G. Bernanos nás ironicky obviňoval, že duše je nám spíše na obtíž. Na duši bychom ovšem neměli zapomínat. Pokud ji nebudeme pěstovat, nebudeme schopni lásky, přátelství, soucitu, milosrdenství. Duše se vždy projevuje v tajemství a mnohosti. Sounáležitost s druhými cítíme, když vnímáme jejich duši. Péče o duši pomáhá k našemu lidskému zrání a moudrosti. „Myšlenka péče o duši jako té základní povinnosti člověka vůči sobě se však ujala a žila a žije v různých podobách dodnes. Její převratný význam pro celou západní tradici spočíval zejména v tom, že jakmile si člověk začne v tomto hlubším smyslu uvědomovat sebe sama jako myslící a jednající osobu a začne reflektovat své jednání, otvírá se mu také nová oblast svobody, kde se teprve dá hovořit o něčem takovém, jako je individuální morálka, odpovědnost a její základ, totiž svědomí,“ uvádí filosof a pedagog Jan Sokol. S lidmi, kteří o svou duši pečují, se cítíme příjemně, máme k nim důvěru, vnímáme harmonii... **Olga Nytrová**

Co se děje u listopadu

V listopadu už se citelně ochlazuje a připravujeme se na zimu. Odpovídají tomu i pranostiky, které většinou věští první snih. Určitě nejznámější je ta o svatém Martinu (11. listopadu), který přijede na bílém koni.

V listopadovém kalendáři je několik významných dnů. Hned na začátku si křesťané připomínají den Mučedníků a svědků Páně (1. listopadu) a Památku zesnulých (2. listopadu), lidově nazývanou Dušičky. Lidé v tuto dobu hojně navštěvují hřbitovy a vzpomínají na své zesnulé příbuzné a přátele. V kostelech a sborech se také konají vzpomínkové pobožnosti, při nichž se mnohde ještě dodržuje zvyk, že jména zesnulých jsou napsána na kartičky, tzv. obětiny, a umístěna do velkého věnce, případně i předčítána během pobožnosti.

11. listopadu, na Den válečných veteránů, si připomínáme konec první světové války a všechny vojáky, kteří nejen v této válce položili život. Symbolizují ho květy vřichů máků.

17. listopad je spojen se Dnem boje za svobodu a demokracii a Mezinárodním dnem studentstva. O tomto svátku jsme v Cestě psali již několikrát, tak jen stručně připomenou, že v roce 1939, na začátku druhé světové války, studenti protestovali 28. října na výročí vzniku Československé republiky, proti nacistické okupaci. Přitom byl zraněn a následně zemřel student Jan Opletal, jehož pohřeb se stal příležitostí pro další protesty, jež vedly k uzavření vysokých škol. O padesát let později, v roce 1989, násilně potlačení studentské demonstrace k výročí těchto událostí vedlo k zahájení sametové revoluce a svržení komunistického režimu u nás.

Mark Twain

27. listopadu letos začíná advent, tomu se ale podrobněji budeme věnovat v příštím čísle.

Z mnoha slavných osobností, které se narodily v listopadu, můžeme vybrat třeba německého církevního reformátora Martina Luthera (10. 11. 1483), ruského spisovatele F. M. Dostojevského (11. 11. 1821), francouzského malíře Claude O. Moneta (14. 11. 1840) nebo amerického spisovatele Marka Twaina (30. 11. 1835).

JK

C E S T A

Propojení těla a duše

V biblické době lidé věřili, že nemoc nebo určité tělesné postižení je trestem za přechodí hříchy nemocného člověka. Díky Pánu Ježíši, který na sebe všechny lidské hříchy vzal, se tento pohled změnil. Nicméně i on, když uzdravoval nemocné, věděl, že nestačí uzdravit jen tělo, ale hlavně je uzdravit duši člověka.

A dnešní věda tomuto přístupu dává zapravdu. Je potvrzeno, že řada nemocí, i když to tak na první pohled vůbec nevypadá, je tak zvané psychosomatického původu. Toto cizí slovo se skládá ze dvou částí – psycho – psycho – psyché znamená duše a soma znamená tělo. Celý pojem pak chce říci, že někdy, když člověk prožívá určité těžké období, stres, strach a podobně, a nedokázal se s touto situací pořádně vyrovnat, jeho tělo na to reaguje fyzickými, tedy tělesnými potížemi. A lékaři vědí, že pro skutečné uzdravení nestačí vyléčit jen danou tělesnou nemoc, tedy následek, ale i příčinu, to znamená onen nepříznivý duševní stav, který tělesnou nemoc zavání.

Co je vlastně zdraví, které si tak často navzájem přejeme? Určitě to není jen stav, kdy nás právě nic nebolí. Celkové zdraví je propojením těla, duše, ale i vztahů s ostatními lidmi. Kdo nemá žádné přátele, kdo nemá dobré vztahy s lidmi ve svém okolí, necítí se dobře, jako říkáme – není v pohodě.

Z toho nám tedy jasně vychází, že pro to, abychom byli zdraví a v pohodě, musíme sami něco dělat, a to nejen zdravě jíst a pravidelně se hýbat. Dobrým návodem nám v tom může být Bible, třeba zásadou, že bychom neměli nad svým hněvem nechat zapadnout slunce. To znamená, že když se s někým pohádáme, máme se snažit se s ním co nejdříve udobřit, protože jinak se budeme užírat a bude se nám špatně spát

JK

M o d l i t b a
 Pane Bože, prosíme tě za všechny nemocné na těle i na duši. Dávej jim sílu pro snášení bolesti, naděj na uzdravení a nás veď k tomu, ať na ně nezapomínáme a dokážeme jim svou účinnou pomocí přinášet úlevu. Amen.

Dříve mi říkali Josef...

5. Noční zápas a setkání s Ezauem

Asi se ptáte: Tak co, už se konečně Jákob s Ezauem potkají? Dobře, nebudu vás už víc napínat.

I když přece jen... Jednu událost ještě zmínit musím, protože je hodně důležitá, ačkoliv docela tajemná. Když mi to táta vyprávěl, tvářil se záhadně, takže vlastně poříadně nevím, co se tehdy stalo. Každopádně tu noc, kdy převedl celou svou rodinu na druhý břeh potoka Jabok, chtěl zůstat sám a všechno si ještě jednou promyslet. Byl dost nervózní, takže mu bylo jasné, že určitě neusne. Jestli si však plánoval, že bude mít klid na přemýšlení a modlitbu, moc mu to nevyšlo. Sotva se začal modlit, objevila se tam tajemná postava a začala s Jákobem zápasit: Jákob si nejdřív myslěl, že je to asi Ezau, který se potají přikradl do jeho tábořiště, aby si to s ním vyřídil o samotě jako muž s mužem. Když se ho ale ptal na jméno, odmítl mu ho prozradit. Prali se tam až do rána a pořád to bylo nerozhodné. Ten neznámý nakonec otci vykloubil kyčelní kloub, ale Jákob ho stejně odmítl pustit: „Tak už mě pusť, vždyť už bude ráno, podívej, vychází jitřenka!“ žádal, ale Jákob ho umíněně držel v sevření dál.

„Poslyš, vedl sis opravdu dobře,“ supěl dál ten neznámý zápasník. „Ty moje jméno neznáš, zato já tě znám dobře.

Jmenuješ se Jákob, to znamená Uskočný. Ode dneška se však už budeš jmenovat Izrael, to je Zápasí Bůh. Už mě ale vážně pusť!“

Jákob z této řeči poznal, že nebojuje s obyčejným člověkem. Proto prohlásil: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš!“ Neznámý mu tedy požehnal a Jákob ho pustil. Vzápětí ta tajemná osoba zmizela. Jákob přemýšlel, kdo to mohl být. Když mi to vyprávěl, říkal, že to klidně mohl být samotný Bůh. Taký to místo nazval Penel, což znamená Tvář Boží. Povídal: „Viděl jsem Boha tvář v tváři, a přesto mi byl zachován život.“ K tomu se já neodvažuji vyjadřovat, jen chci podotknout, že chromá kyčel mu každodopádně zůstala až do smrti.

Mezitím už se úplně rozednilo a než se Jákob nadál, byl tu Ezau i se svými čtyřmi stovkami mužů. V Jákobovi hrklo a hned nás začal řadit – nejdřív Bilhu a Zilpu s jejich dětmi, pak Leu a její děti a nakonec mě s matkou. Patrně si říkal, že kdyby Ezau nějak běsnil, snad zvládneme utéct. Rychle (tedy tak, jak mu umožňovala jeho vykloubená noha) vyrazil Ezauovi naproti a nás s matkami zatím nechal vzadu, až jak se to vyvine.

Ale dopadlo to dobře. Ezau mu padl kolem krku a už mu nic nevyčítal. Tak jsme se mu za chvíli mohli představit

Soutěž o tři knihy

Zdraví tělesné a duševní spolu bezesporu úzce souvisí. Některé věci, jež k němu mohou přispět, najdete v naší osmisměrice. Nezapomeňte nám řešení se svou adresou poslat na e-mail jana.krajcirkova@csh.cz nejpozději do poloviny prosince, v lednové Cestě se dozvíte jména výherců knížky.

Y	K	C	I	N	O	K	R	A	D	V	
Z	M	D	A	R	T	M	Y	T	I		
K	A	O	V	R	S	R	E	I	V	M	
E	S	T	D	O	U	A	O	I	R	E	
N	L	P	D	L	V	T	T	P	E	E	
I	B	A	A	I	I	A	L	R	S	L	
Č	R	Y	Z	N	M	T	O	U	A	E	
O	Z	Y	H	I	E	M	B	S	K	T	
P	V	D	N	O	U	K	K	A	R	A	
D	A	Y	V	H	P	A	Y	D	U	R	
O	CH	A	A	T	I	V	I	T	K	A	P

AKTIVITA
HUMOR
KONIČKY
KULTURA
LÁSKA
MÍR

MODLITBA
MYTÍ
ODPOČINEK
POHYB
PŘÁTELE
RADOST

Blahopřejeme výherkyním soutěže ze zářijového čísla

(tjajenka: Znalosti,):

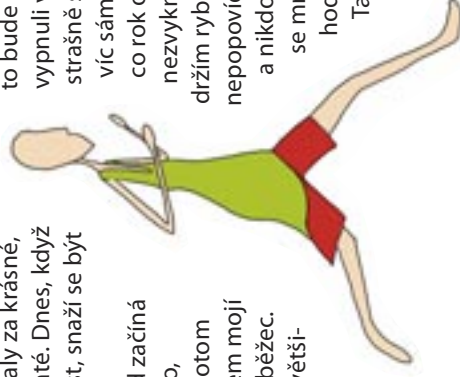
Alžbětě Protivánkové z Nákla
a Amálii Sladkowské ze Zlína

Vyprávění staré kašny

2. Sportem ku zdraví?

Jak říkám, vypadám pořád stejně, se svým vzhledem nic nezmůžu, takže mi asi opravdu nepřísluší to hodnotit, ale stejně mám pocit, že lidé s tím nadělají až moc. Vždyť jen si to vezměte: před dvěma sty lety, když spousta lidí pomalu neměla co do úst, se ženy považovaly za krásné, když byly spíš baculaté. Dnes, když mají všichni jídla dost, snaží se být hubení.

Protože blízko odsud začíná velký park, dost často, zvláště brzy ráno a potom zase až večer, se kolem mojí kašny mihne nějaký běžec. Jsou to muži i ženy, větší-

nou jednotlivci, občas ve dvou.

Málokdo to ovšem vydrží delší dobu, nejvíc jich bývá na začátku roku a pak taky před prázdninami. Zaslchl jsem něco o novoročních předsevzetích a hubnutí do plavek, tak to zřejmě souvisí s tím. Mířím do parku, kde nějakou dobu běhají a pak se zase, patřičně určení a zpocení, kolem mě vracejí zpátky. Tak nevím, co si o tom mám myslet.

Možná ze mě mluví závist, že sám běhat nemůžu, ale zdá se mi ta dnešní doba stejně nějak moc úspěchaná. Všichni pořád kolem mě jen spěchají.

Když už se někdy stane, že si někdo sedne na lavičku vedle kašny, bývá to většinou v době oběda, kdy ten člověk rychle zhlitne, co si přinesl, a chvátá zase dál.

Promiňte, dnes mám opravdu mizutou náladu, omlouvám se. Asi to bude tím, že mi zase na zimu vypnuli vodu. To je hned kašna strašně smutná. Cítím se tu ještě víc sám než jindy. I když se to rok co rok opakuje, nikdy si na to nezvyknu. Jen tu tak stojím, držím rybu, se kterou si moc nepopovídám, když je němá, a nikdo jiný taky nepřijde, aby se mnou aspoň slovičko prohodil.

Tak chci říct, vy, kteří spolu můžete mluvit bez potíží, nezapomínejte na to a mluvíte spolu!

Míjí mne lidé,

zahledění do mobilu, se

sluchátky na uších, každý sám, se zasmušilým výrazem ve tváři. Je to přece škoda! Když nejste sochy jako já, tak se tak nechovajte!

Jana Krajčřířiková

Nakreslila: Lucie Krajčřířiková

Nakreslila: Lucie Krajčřířiková

Nakreslila: Lucie Krajčřířiková

i my všichni Jákobovi synové i naše matky. Musím říct, že strýc na mě zcela udělal dojem. Byl to chlap jako hora, silný, svalnatý, s bohatou hřívou vlasů. Ale tvářil se přátelsky, zřejmě na svůj vztek na bratra už dávno zapomeněl. Nejdřív taky odmítal přijmout Jákobovy dary, že prý sám má všeho dost a nic nepotřebuje. Na jeho naléhání si je pak ovšem přece jenom vzal.

„Tak co, bratře, vydáme se společně na cestu do Seiru, kde teď sídlím?“ zeptal se Ezau, když jsme se všichni seznámili a pozdravili.

„Moc ti děkuji,“ odvětil Jákob, „ale my bychom tě jenom zdržovali. Mám tu s sebou, jak vidíš, děti a spoustu zvířat, ovce čekají jehňata, krávy telata – nemůžu je hnát moc rychle, jinak by cestu nepřežily. Půjdem pomalu svým tempem, jestli ti to nevadí.“ Jákob se tak rozhodl i z jiného praktického důvodu. Bylo mu jasné, že s tak početnými stády a čeledi by mohl Ezauovi v Seiru způsobit značné potíže. Nebylo by tam dost pastvin pro všechny. Proto jsme se nakonec usadili o něco dál, v Sukótu.

Jana Krajčřířiková

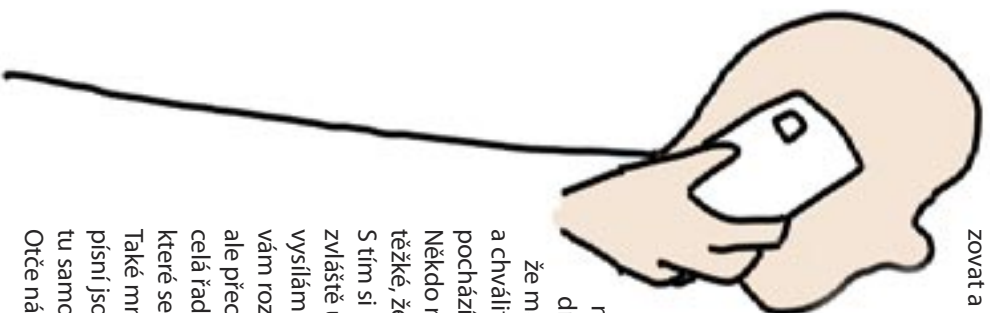
Přímá linka

Chtěla bych se dnes zamyslet o modlitbě. Přirovnání modlitby k přímému telefonnímu spojení na Pána Boha není nové, přesto bych se její pokusila trochu rozvést.

Předpokládám, děti, že většina z vás už asi má mobilní telefon. Určitě jste měly velkou radost, když jste ho dostaly. Většinou je to věc, po které toužíme, a když ho dostaneme, považujeme to za úžasný dárek. Modlitba je také veliký dar. Kdo ví, že se může kdykoliv obrátit k Bohu, a je zvyklý to dělat, ten není nikdy sám. Jak jsem už zmnínila v úvodu, je to jako přímé spojení, přímá linka na Boha. Víte, co to je přímá linka? Představte si, že byste chtěli telefonovat někomu hodně důležitému, třeba prezidentovi nebo předsedovi vlády. Myslíte, že byste se mu dovolali přímo? Určitě ne, protože jeho číslo v žádném telefonním seznamu nenajdete! Museli byste to zkusit přes různé tajemníky a další úředníky a nakonec by se vám to stejně asi nepovedlo. To k Pánu Bohu můžeme volat přímo, žádné prostředníky nepotřebujeme, i když někteří křesťané se k němu obraceli přes různé svaté nebo Ježíšovu matku Marii.

skutečně naléhavé, je to hodně nepřijemný pocit, když se nemůžeme dovolat, že? To se nám u Pána Boha stát nemůže. On naše modlitby slyší vždycky. Někdy se ovšem může zdát, že na ně neodpovídá. Je to tím, že ne vždy je jeho odpověď taková, jakou si přejeme, jakou očekáváme. Ne vždy také přijde hned, protože Bůh vnímá čas jinak než my. Ale můžeme si být jisti tím, že si svůj mobil nikdy nevypíná ani nemá špatný signál. Naopak, V Bibli najdeme mnoho textů, které nás vybízejí k tomu, abychom se modlili co nejčastěji a co nejvtrvaleji, ale my na to mnohdy zapomínáme. Na rozdíl od mobilů, se kterými bychom měli trávit jen omezený čas, protože to pro nás není zdravé, čas pro modlitbu není třeba nijak limitovat. Naopak – ideální je, když si zvykneme modlit se pravidelně, třeba po probuzení a před usnutím nebo před jídlem. Dobré je také modlit se společně s ostatními. Zase si pomohu příkladem

s mobilem: když třeba zveřejníte svou zprávu nebo pěknou fotku v nějaké internetové skupině, určitě máte radost, když vám ji kamarádi olajkují nebo na ni jinak pozitivně reagují. Když se modlíme spolu s ostatními, můžeme se svými modlitbami navzájem inspirovat, povzbuzovat a posilovat.

A co vlastně máme Pánu Bohu říkat? Lidé se často modlí, když je jim těžko, když něco potřebují nebo po něčem touží. Dobře je ale nemodlit se jen za sebe, ale i za druhé a nezapomínat ani na to, že máme Pánu Bohu děkovat a chválit ho. Vždyť všechno, co máme, pochází od něho!

Někdo může mít pocit, že modlit se je těžké, že neumí najít ta správná slova. S tím si starost dělat nemusíme, zvláště u modliteb, které k Bohu vysíláme v duchu. Buďte si jisti, že vám rozumí. Pro případ, kdy nám to ale přeci jen připadá obtížné, existuje celá řada i zveršovaných modliteb, které se můžeme naučit nazpaměť. Také mnoho krásných duchovních písní jsou vlastně modlitby. A pak je tu samozřejmě modlitba s velkým M – Otče náš, kterou nás naučil sám Boží

JA'
OTČE NAŠI,
KTERÝ JSI
V NEBEŠÍCH

Syn Ježíš Kristus a kterou se modlí všichni křesťané na celém světě. Modlit se je dobré hlavně pro nás samotné – Bůh to ani nepotřebuje, protože nás moc dobře zná a vidí do nás, takže ví i to, co si myslíme. Tím, že se modlíme, si však k němu vytváříme osobní vztah – vnímáme jeho lásku a z každodenního kontaktu můžeme čerpat pokoj, klid a posilu pro náš život. Závěr je tedy takový – i když lze modlitbu přirovnat k telefonu, pro naše duševní zdraví a pohodu je určitě lepší trávit s mobilem času spíš co nejmeně a v modlitbě co nejvíce.

Jana Krajčířiková
Nakreslila: Lucie Krajčířiková

ROZHOVOR

O Ateliéru radostné tvorby s Igorem Hlavinkou

Igore, dovolila jsem si tě oslovit a položit ti pár otázek týkajících se tvé vlastní zkušenosti výtvarného umělce a také výtvarného lektora, a jak to vše spolu souvisí... Jak ty sám vnímáš a prožíváš svou tvorbu? Dá se říct, že je pro tebe součástí vlastního duchovního hledání?

Zajímavá, ale hodně těžká otázka, která generuje řadu dalších otázek. Co je to umělecká tvorba a jaký vůbec má pro člověka smysl? S čím vším se můžeme setkat ve svém duchovním hledání / cestě? Co můžeme považovat za duchovní umění? Jen to umění chrámové, náboženské?

Myslím, že zobrazování náboženských témat není automaticky zárukou duchovnosti. Mnohé krajinomalby nebo zátiší v sobě mají více duchovnosti než některé, třeba řemeslně dobře namalované obrazy andělů nebo Svaté rodiny. Co je tedy měřítkem duchovnosti ve výtvarném umění? V čem se duchovní umění liší od neduchovního? A jak jej rozlišit od jeho nápodob? (Myslím tím po staletí bující náboženský kýč a v poslední době i tzv. ezoumění.) Možná, že veškeré opravdové umění je zároveň duchovní a jiné ani nemůže být. Samé otázky. Ale i s vědomím toho, že se nám pojem duchovního umění takto zproblematizoval, tak veškerou svou tvorbu (malířskou, sochařskou i fotografickou) chápu jako součást své duchovní cesty. Zůstat na cestě mi pomáhá duchovní četba, Lao tse, Buddha, ale především Bible. Inspiraci pro tvorbu nacházím v přírodě i v umění, u básníků, mystiků i filosofů. Moc rád mám tuto báseň Wiliama Blakea: „*Spatřit svět v zrnku pisku a nebe v divoké květině. Zachytit nekonečno v dlani a věčnost v jedné hodině.*“ Moje malířská tvorba se pohybuje mezi meditativní abstrakcí a poetickým zobrazováním krajiny, konkrétně hor a moře. V tvorbě se snažím hledat řád a harmonii.

Igore, snad mohu prozradit, že v galerii Kaple (bývalá kaple sv. Jana Křtitele v Holyni) právě probíhá (říjen) tvoje výstava s názvem NEBE. Můžeš nám o ni něco říct?

Můj cyklus monochromních maleb Moře v mlze se nenápadně proměnil v obrazy Nebe. Pomocí plynulých přechodů mezi různými odstíny modré

Výtvarného umělce Igora Hlavinku znám jako autora velmi jemných děl, která zobrazují přírodu a atmosférické jevy, které jakoby vibrují s vesmírem a jeho duší. Také jako lektora semináře „Malujeme krajinu podle starých mistrů“, kterého jsem se sama párkrát zúčastnila a velmi mne to tam inspirovalo a potěšilo.

nebo červené vytvářím souvislý barevný prostor....

Vedeš už delší dobu semináře v Ateliéru radostné tvorby A.R.T. na Letné. Součástí centra A.R.T. jsou také ateliéry pro umělce, jejichž dílo se někdy označuje Art brut. Mohl bys říct něco více k náplni a smyslu těchto ateliérů?

Vznik Ateliéru radostné tvorby A.R.T. a s ním souvisejícího Kulturně komunitního centra inicioval Vlado Drábek. A.R.T. je určen pro umělce, jejichž chá-

paní světa a komunikace s okolím jsou jiné, nestandardní, a kteří jsou majoritní společností označováni jako hendikepovaní, postižení nebo duševně nemocní. Smyslem A.R.T. je vytvářet pro tyto tvůrce kreativní prostředí, kde panuje svoboda, výtvarná práce je radostí a je prostředím pro tvorbu, kterou lze posuzovat podle přísných uměleckých kritérií. Ta bývá zařazována do art brut – umění v surovém stavu, které v poslední době stále více splývá se současným uměním. A.R.T. se chce začlenit mezi obdobné kreativní ateliéry ve světě, jejichž cílem není ani arteterapie, ani naplnění volného času, jsou místem tvůrčí svobody, kde mají umělci k dispozici kvalitní výtvarný materiál a profesionální zázemí, nikoliv však pedagogické či terapeutické vedení, které by ovlivňovalo charakter jejich výtvarného jazyka.

Kulturně komunitní centrum, kde teď jako jeden z lektorů vedu kurs krajinomalby, je založeno stejně jako Ateliér radostné tvorby na výtvarné práci, přičemž cílová skupina je rozšířena o seniory a částečně i o místní komunitu se zaměřením na děti a mládež. Na rozdíl od A.R.T. není určen jen pro lidi s výtvarným talentem, je určen i pro ty, které malování prostě baví.

Kromě kursů kreslení, malování a grafiky tu bývají každý týden zajímavé přednášky o umění.

Děkuji za rozhovor. A na závěr bych všechny zájemce ráda pozvala do Ateliéru radostné tvorby A.R.T.

Na www.altanar.cz vždy najdete jeho aktuální program.

Markéta Černá

A naplň nás svým pokojem...

Krátce o křesťanské meditaci

Dnes ráno jsem se podíval z okna. Na rohu naší ulice jsem si všiml dvou vousatých chlapíků, o něčem spolu zaujatě hovořili. Dívali se sobě do očí. Najednou se usmáli, otočili se a jako na povel se rychle vydali společným směrem. Viděl jsem, že mlčeli pár kroků a po chvíli si zase začali povídat. Je to obyčejný příběh dne, vidím v něm ale obraz modlitby – modlitba jako zaujatý rozhovor. Tedy chvíle, v níž nemluví jen jedna strana. Modlitba nemusí být jen o člověku, který chce Boha o něčem přesvědčit či usmířit si ho. Modlitba daleko spíše může být oboustranným rozhovorem, co nekončí náhodným zastavením kdesi na rohu, ale naším navázáním se na průvodce, jenž může jít spolu s námi.

Podstata naší komunikace s nebeským Otcem vychází z víry, že Bůh nás slyší vždy a všude. Naše modlitba nemusí být nutně opřena o důmyslný intelektuální výkon jako spíše o vědomí, že smíme vnímat, že nejsme nikdy „sami“.

Je celá řada způsobů, jak se modlit. Křesťanská meditace, jak napovídá název tohoto druhu modlitby, vychází z latinského „meditatio“ a znamená „rozjímání“. Meditaci nacházíme ne náhodou v praxi všech hlavních náboženství a ve své podstatě ji zakouší každý člověk, který se na chvíli „niterně zastaví“. Je však bezpočet škol, způsobů, jak medитovat, a také velké množství důvodů, proč pečovat o svou duši a zároveň tak i tělo.

V současnosti najdeme velmi mnoho různé literatury o meditaci, přečíst si ji je snadné. Těžší je ale najít člověka, který nás přesvědčí, že trpělivost v meditaci a jistá disciplína je nutný základ. Nejtěžší je však objevit, že meditace je to, co přesně potřebujeme i my pro svou cestu života.

V křesťanském prostředí meditaci výrazně ovlivnil John Main (1926–1982). Uvědomil si, že v tichu meditace se křesťan přirozeně otvírá nebeskému Otcovi. Naše modlitby nepotřebují totiž vždy velké množství slov. John Main tedy křesťanům doporučuje „ticho“ nejlépe dvakrát denně alespoň dvacet minut a naši jednu jedinou větu, vycházející z aramejštiny: „Marana tha“ (1 K 16,24). Tedy v českém překladu „Pane, přijď“. Nebo také „maran atha“, což znamená „Náš Pán přišel“, či „Pán přichází“. V této větě můžeme vnímat jistý překladatelský rozpor. Je zde prosba, zároveň

však i vyjádření blízkosti našeho Pána. Laurenc Freeman dobře popsal, jak může křesťan medитovat. Zjednodušeně v 5 bodech: Posadte se (buďte uvolnění, pozorní a zlehka přivřete oči). Vyslovujte (potichu modlitbu o čtyřech slabikách „maranatha“). Naslouchejte (zastavte tok myšlenek a představ). Vracejte se (objeví-li se roztržitost). Vytrvejte (po celou dobu). Meditace je tedy velmi jednoduchý způsob modlitby, který může být doplněn četbou Písma i dalšími modlitbami. Potíž je

ale samozřejmě v tom, že chce náš čas a pozornost. Díky meditaci smíme být na jistý čas vysvobozeni z dalekosáhlé ne-soustředěnosti a rozptýlenosti všedního dne. V životě jsme bez ustání „požírání“ tokem podnětů, v nichž se pak ztrácíme sami sobě, druhým i Pánu. V meditaci jsme uváděni do duchovního pohybu, v němž smíme vykročit z bludných kruhů lidské komunikace a sil zla, které nás různě pohlcují. Tento pohyb přináší očistění a brzdí temné stíny v nás.

Jako dítě jsem obdivoval ty, kdo se umí soustředit tak, že umí pravopis zcela na jedničku. Přiznám se, že dodnes mám s psaním slov problémy. Když mi program v počítači podtrhne slovo jako chybné, musím se zcela zastavit, abych

chybu odhalil. Třeba jsem schopen napsat slovo „nevinost“, a pak mi jistou chvíli trvá, než zjistím, že mi chybí ještě jedno písmeno „n“. Nemohu říci, že díky meditaci se umím lépe soustředit na pravopis, ale jednoznačně mohu potvrdit, že ve chvílích meditace prožívám jistotu o Kristově doprovázení. Nacházím vnitřní klid. Skutečnost, že jsem i já zahrnut do pravé nevinosti. Vztah víry mi odkrývá podstatu, v níž nejde o moji vlastní nevinost a bezchybnost, ale jasný prožitek milosti, co platí také pro mě.

Kristova nevinost smí každého z nás vysvobodit ze spárů viny, hrubých chyb a přesmyček. Díky Kristově přítomnosti, kterou během meditace prožívám, jsem spojen s čistotou, jež je prazákladem všeho.

Klid není cílem meditace, ale spíše jen možným důsledkem, který není nikdy zcela dokonalý. V životě nebýváme v trvale blaženém pokoji. Není bez souvislosti, že bychom jen stěží v Bibli našli slovo „rovnováha“ či „vyrovnanost“. Biblické příběhy líčí různé peripetie dějin Božího lidu a najdeme zde ledacos nevyrovnaného, rozháraného a bolavého. Svědectví o nikdy nenarušené rovnováze ve vztazích nemůžeme najít ani v Bibli ani jinde. Když čteme v knize Genesis o Adamovi a Evě, hned na počátku vnímáme narušenost ráje a strach, který první lidé pocítili, když shledali, že byli podvedeni a že jsou nazí.

Strach bývá mocným vybočením z rovnováhy. Během meditace se náš strach rozpouští jako kostka cukru v čaji. Příčiny a následky strachu ale nikdy zcela nezmizí. „Čaj lidského života“ je různě hořký, ale ostré hrany našeho strachu se bortí díky Boží milosti. Při meditaci se v nás smí míchat jistá bázeň, co je darem a silou. Nic z toho však není trvalé. Právě proto se doporučuje medитovat každé ráno a každý večer.

Nebeský Otče, chceme se před tebou ztišit. Je nám stále zapotřebí, abys k nám promlouval.

Chceme nacházet rovnováhu pro náš den i noc, opustit lež a strach.

Prosíme, naplň nás svým pokojem. Amen
Pavel Pechanec

Kdo věří, nemusí spěchat

Na sváteční Den svobody – výročí vzniku Československa – předepisuje naše Bohoslužebná kniha text ze Starého zákona, v němž Bůh ústy proroka Izajáše promlouvá těmito slovy: „Já to jsem, kdo za základ položil na Siónu kámen, kámen osvědčený, úhelný a drahý, základ nejpevnější. Kdo věří, nemusí spěchat.“ Dnešní dobu charakterizuje rozdělení do nesmiřitelných názorových táborů a neochota sebe sama aspoň trochu upozadit, umenšit, aby vůbec bylo možné začít hledat něco, co by nás propojilo a pomohlo nám pochopit, že všichni – zprava i zleva, shora i zdola, z centra i periférie – jsme součástí jednoho spleťového příběhu, dosud nedokončeného příběhu s otevřeným koncem.

Jak říká Písmo svaté, konec nenastane hned, ale bude to právě konec, který korunuje dílo. Snad ještě máme čas, ale nevíme kolik. Svírá nás úzkost, neboť lhůta je krátká. Na individuální rovině netuší nikdo, jestli se dožije zítřejšího rána. Na globální úrovni nám události posledních let ukázaly, že budoucnost je nepředvídatelná. Koho by napadlo, že udeří celosvětová pandemie a pak válka v Evropě, ve které se hrozí jadernými zbraněmi? Pohybujeme se na tenkém laně nataženém mezi nadějí a nicotou. Snad ještě máme čas, ale už jím nelze mrhat a nadále utíkat před výzvami přítomnosti za hradby našich názorových bublin. V nich se dokořička utvrzujeme ve svých postojích a všechno podřizujeme rychlému uspokojení našich zájmů na úkor příštích ge-

nerací, navzdory tvůrčímu úsilí našich předků, na jejichž ramenou stojíme a jejichž boj za svobodu a spravedlnost si 28. října připomínáme.

„Kdo věří, nemusí spěchat,“ ujišťuje nás biblická moudrost. Opravdu nemusí spěchat za každou nutkavou představou a přáním umanutého ega. Nemusí spěchat s odkláněním pozornosti od skutečných problémů k nepodstatným záležitostem, na nichž spalujeme energii, aniž by se v našich životech cokoli změnilo. A zřejmě ji spalujeme přesně z tohoto důvodu – aby se nic nezměnilo a všechno zakonzervovalo a nabalzamovalo. Mumie uvězněné v minulosti? Je to iluzorní a hloupé, a tudíž i velmi nebezpečné! Nemusíme spěchat konci vstříc. Náš konec možná uspišujeme právě tou pošetilou snahou okamžitě skoncovat s jakoukoli starostí a bolestí, které nepříjemně narušují ustálený životní stereotyp, nad nímž nechceme přemýšlet. Prostě táhneme svou káru dál, od výplaty k výplatě, od práce k zábavě, od mateřské školky do léčebny dlouhodobě nemocných.

Spěchat nemusí, kdo věří. Ale čemu? Touto otázkou sestupujeme k základu, na kterém se jediné dá stavět. K základnímu kameni konkrétních forem života, ale i k základu společenství (rodiny, státu, církve, národa, lidstva, tvorstva...), jímž si rozšiřujeme povědomí o nad-osobním, kosmickém rozměru života. Víra podle Bible není přesvědčením či jistotou, nýbrž důvěrou a věrností. Bůh se před-

stavuje člověku jako ten, kdo mu důvěřuje a zůstává mu věrný za všech okolností. Bůh věří v člověka! Okolnosti se mění, ale trvalým základem, pevným podložím vesmíru, je Boží přítomnost a sounáležitost se všemi bytostmi, jimž daroval život. Důvěra v život a věrnost životu umožňují balancovat na tenkém laně, dávají sílu unést krize, projít osobními i dějinnými zlomy, a právě v nich společně růst k zralejšímu, celistvějšímu lidství, k hlubší solidaritě a zodpovědnější péči o veliké dílo, na němž se všichni podílíme.

Kdo se učí důvěřovat životu, nemusí spěchat a podléhat pokušení rychle smést ze stolu nakupené problémy. Věrnost životu se osvědčí v odvaze nevzdat se a setrvat v prostoru, kde je zatím ještě mnohé nedořečené a nevyřešené. Prodlévání na prahu není znamením nerozhodnosti a strachu udělat další krok. Překročit práh můžeme až poté, co si jej pořádně ohmatáme, seznámíme se důkladně s jeho strukturou, i kdyby to obnášelo, že půjdeme do kolen, abychom zblízka zahlédli skryté značky, směrovky vyryté v nezřetelných liniích, do nichž je zapotřebí sáhnout si – i s rizikem, že se ušpiníme nebo si vrazíme třísku pod nehet.

Na prahu se dříve či později ukáže, kudy pokračovat v cestě. Otevře se okno do budoucna. Nemusíme spěchat. Důvěřujeme, že se blíží „kairos“, neboli správný čas, kdy začneme v příběhu psát novou kapitolu, neboť si osvojíme gramatiku lásky. **Lukáš Bujna**

Z nové knihy Kristus v srdci mém - modlitby na každý den Juraje Jordána Dovaly:

Nekonečný Bože, když se otevřeme a přijmeme Tvou vůli, jako bychom vypili dobrý bylinný čaj. Čaj léčí žaludek, utišuje bouři, napravuje trávení, zlepšuje krevní oběh a metabolismus, oblažuje a vitalizuje tělo. Když se uzavřeme a nepřijmeme Tvou vůli, jako bychom vypili půllitr kořalky. Kořalka zatíží žaludek, způsobí bouři, rozhodí trávení, zhorší krevní oběh a metabolismus, intoxikuje játra a tělo. Ať se tedy děje a naplňuje vůle Tvá - v nás i v celém světě.

Jediný, který jsi Otcem i Matkou všech zraněných a odvržených, myslíme na lidi opuštěné, utrápené a strádající. Prosíme za ty, kteří nemají dostatek peněz a žijí pod úrovní lidské důstojnosti. Prosíme za ty, jejichž těla jsou poseta vředy. Prosíme za ty, kteří žijí ve špině a nemají ani čistou vodu, aby se mohli umýt. Pomáhej jim nést tíhu bytí, ochraňuj je pod křídly své lásky a milosrdenství. Vlčej jim naděje na pomocnou ruku skrze jejich bližní.

Dárce pravého poznání, Ty víš, že nejvíc nás dráždí věci, které sami děláme.

Nejvíc útočíme kolem sebe na to, co má své stíny v naší duši. Nejvíce kritizujeme a odsuzujeme na druhých to, co má své zázemí v nás samotných. Kdo křičí, útočí a odsuzuje, odhaluje všem svou skrytou tvář. Svléká se před okem pozorovatele do naha, aniž by to věděl. Pane, smířlivost, dobrozdání a neposuzování je Tvá cesta nekonečného Ducha.

Do lesa s lesní terapií

Asi nikoho nepřekvapí, že pobyt v přírodě může mít na člověka blahodárný vliv. Ale možná už ne každý ví, že právě toho využívá takzvaná lesní terapie. Jde o fyzicky nenáročnou procházku v lese s průvodcem, který se snaží sadou jednoduchých technik převést pozornost svých klientů od přemítání nad každodenními starostmi k přítomnému okamžiku a pomoci jim znovu nalézt polozapomenuté sepětí člověka s přírodou.

V pátek odpoledne 16. září jsme se s partou osmi lidí sešli v přírodní rezervaci Hradec u Dobříše, abychom pod vedením průvodkyně Michaely Pavlíkové jednu takovou terapii zažili. Na svých webových stránkách Lesní duše ji Michaela popisuje takto: „Lesní terapie je velmi aktuální odpovědí moderní civilizace na stav odpojení... Mnozí z nás cítí, že je čas tato spojení znovu navázat... Průvodce lesní terapií je ten, který otevírá dveře k nejmocnějšímu terapeutovi – k Lesu, potažmo Přírodě jako takové. Odemyká bránu, která je často zamčená vlivem našeho kulturně navyklého životního stylu. Vrací nás totiž „z hlavy do těla“, k plnému prožívání přítomného okamžiku skrze smyslové propojení s naším prostředím a bytostmi v něm... Díky tomu se uzdravujeme – my i celá síť Života!“

Michaela s námi vyzkoušela několik technik, takzvaných pozvánek, kdy jsme měli zaměřit svou pozornost od mysli ke smyslovým vjemům, a dostat se tak z hlavy do těla. První pozvánka byla vlastně vedenou meditací. Měli jsme si prohlédnout prostor kolem sebe, pak si zavřít oči a sledovat svůj dech, vnímat okolní vůni, všimnout

si chuti ve svých ústech, zaposlouchat se do zvuků okolního lesa, ohmatat si zem a nakonec se natočit směrem, který nám přijde nejpříjemnější. Po každé pozvánce následovalo krátké sdílení v kruhu, kdy se mohl každý svěřit s tím, co při technice prožil. Druhá pozvánka spočívala ve velmi pomalé chůzi a soustředění se na pohyb, třetí v zaměření se na drobné detaily kolem nás a čtvrtá pak na vůně lesa. Při páté pozvánce jsme se měli spřátelit s lesní bytostí. Většina z nás si našla strom, na který si buď sedla, opřela se o něj anebo ho objala. Nakonec jsme se všichni sešli u čajového rituálu, kde jsme měli závěrečné sdílení a mohli se pohostit čajem z místních kopřiv a ostružinových listů...

Lesní terapie má své kořeny v japonském stylu shinrin-yoku (lesní koupel), jenž vznikl v 80. letech minulého století jako reakce na prudký nárůst civilizačních onemocnění spojených s přílišným pracovním vytížením a nevhodným životním stylem. Lesní koupele pak převzala a upravila americká organizace Association of Nature and Forest Therapy (ANFT) založená v roce 2014 Amosem Cliffordem. Organizace se inspirovala také v hlubinné psychologii, zen buddhismu a ekopsychologii. Metoda má kromě již zmíněného prohloubení vztahu k přírodě za cíl i posílení tělesného a psychického zdraví. Dle vědeckých studií by měla vést k pocitu uvolnění, redukci stresu, posílení imunity, vyrovnaní krevního tlaku nebo zlepšení kvality spánku. Terapie se prezentuje jako vhodná k rozšíření vědomí a osobnímu i duchovnímu rozvoji. Účastník by měl v ideálním případě pocítit smíření sama

se sebou, sblížení se se všemi bytostmi a spřiznění s vyšší jednotou.

Stojí snad ještě za zmínku, že lesní terapie se celkem znatelně liší od terapie v lese, i když se jmenují skoro stejně. Terapie v lese je většinou prováděna vyškoleným odborníkem, psychologem, který pouze vyměnil čtyři stěny své pracovny za otevřený prostor přírody. Kdežto v lesní terapii má být terapeutem sám les a lidský průvodce slouží jen jako jeho prostředník. Terapie v lese se přímo zaměřuje na řešení problémů svých klientů, kdežto lesní terapie se od nich spíše snaží odhlédnout a soustředit se na to, co je teď a tady.

Až budete zase někdy v lese třeba sbírat houby, zkuste si na článek vzpomenout a některou z uvedených technik vyzkoušet na vlastní kůži. Možná budete překvapeni tím, jak příjemné může být na chvíli zpomalit a sledovat tu pestrost kolem vás. Ale možná si také řeknete, že taková cvičení jsou užitečná maximálně tak pro lidi, kteří do lesa příliš často nezavítají. Alespoň s takovými myšlenkami jsem z terapie odcházela já.

Patrik Chmel

info.dingir.cz (zkráceno)

Foto: Jana Wienerová

MŮŽETE SI PŘEČÍST

Lagom, Umění životní rovnováhy

Autoři: Johnny Jackson a Elias Larsen
Nakladatelství Euromedia Group 2019

Lagom (vyslovuj lágom) je skandinávský pojem, je to životní volba, jejíž podstatou je žít v rovnováze, skromnosti, spokojeně a nezatěžovat se malichernostmi. Spočívá v tom, žít a užívat si jednodušší život, abyste se mohli soustředit na to podstatné. Lagom je švédské slovo, které znamená „právě tak akorát je nejlepší“.

V knize najdete tipy, jak si udržet duševní i tělesnou rovnováhu, pomocí

vhodné meditace, pozitivního myšlení a pro vás nevhodnější fyzické aktivity. Také úvahy, jak udržet v rovnováze svůj pracovní a rodinný život, kdy si dát pauzu a být vděční za to, co máme.

Dále se něco dozvíme o Lagom v kuchyni. Najdeme zde pár receptů na vy-

váženou stravu pro dobré zdraví, i recepty, jak šikovně využít zbytky. Také jak si vypěstovat vlastní bylinky a jak je usušit, aby dlouho vydržely. Dále pár tipů, jak dobře hospodařit s vodou a energiemi.

Je tu také plno tipů pro lidi, kteří rádi doma tvoří a kutí.

Každý si najde nějakou inspiraci, jak zlepšit svůj život a najít rovnováhu mezi svými potřebami a světem.

Markéta Černá

Krátká úvaha nad dlouhými (pod)zimními večery aneb vynalezla noc čas, aby mne potrestala, a spánek, abych jí odpustil?

Bylo větší ticho, v noci byla tma a ve dne světlo. Slunce a Měsíc nám vše pěkně rytmizovaly a určovaly. Byl to úplně jiný svět. Svět se mění do určité blamáže, není den a noc, není zima, není teplo, život travíme v komplexech s klimatizací, kde se dá strávit celý víkend, měsíc, život...

Z rozhovoru Jana Duška s Martinou Kociánovou na rádiu Univerzum

Jak se říká, čas pádí plnou parou vpřed a pokud zrovna nevlastníme zázračný stroj DeLorean jako profesor Emet Brown z filmu *Back to the future* (Návrat do budoucnosti), moc šanci podívat se do minulosti nemáme. I když jednou ročně vlastně tak trochu ano, totiž o posledním říjnovém víkendu, kdy se ručička hodinek blahosklonně posune o hodinu zpět, aby nám na šest měsíců opět nastal čas, který jsme si my lidé označili jako zimní. Jeho „protipól“ – letní čas – letos skončil v neděli 30. října, ručičky se posunuly dozadu ze 3. na 2. hodinu ranní a k radosti mnohých jsme si pospali o hodinu déle. Kdo by byl proti? Myslím, že v sobotu večer může být každá hodinka navíc vítaná (také nedovolila-li tíha povinností týdne připravit včas nedělní kázání:-))

Jistě, už to není tolik výhodné pro ty, kdo zrovna cestují nočním dálkovým vlakem nebo mají noční službu... Ona změna času má ale i horší stránku: blíží se zimní Slunovrat a bude stále méně tolik potřebného a vítaného slunečního světla.

Střídání letního a zimního času, které bylo mimochodem zavedeno poprvé do praxe za první světové války coby způsob, jak ušetřit elektřinu (ovšem již Benjamin Franklin mluvil o lepším využití denního světla, kterým se plýtvá!), chtěla Evropská unie již ukončit, nicméně zatím se tak nestalo a lhůta pro jeho zrušení se posouvá do roku 2026. Ale při současné krizi, kdo ví? Státy se neshodly na tom, zdali ponechat normální středoevropský pásmový čas či ten letní. Ale je to jako se vším, neshodneme se na tom vlastně ani my jako jednotlivci; dle výzkumů je prý 44 % Čechů pro zachování letního času. Lékaři

a biologové by přitom dali přednost času zimnímu, kdy získáváme hned po probuzení více denního světla potřebného pro dobré fungování těla, pro lepší vyladění vnitřního biorytmu... A že jsou dlouhé zimní večery příčinami podzimních depresí? Promiňte, ale tomu tak úplně nevěřím. Myslím si, že ať už je dotyčný typem skřivana nebo sovy, při rozumné (tedy pořádné) dávce pohybu přes den, v přírodě, uvědomování si všech jejích (B)božích darů, se delší večer může jedinečně šiknout. Třeba na společné prohlížení fotografií z léta, dobrou knihu či nějakou osvědčenou komedii...

A to je další důležitá myšlenka mé úvahy, totiž role humoru pro zachování duševní i tělesné svěžesti. I toho černého. Mou srdeční záležitostí je v tomto ohledu film *Monty Pythonův život Briana*, satira o nedobrovolném mesiáši omylem považovaným již od dětství za Spasitele, která je, možná spíše z nepochopení, často brána jako útok na církev, na křesťany všech denominací, a nejen ty...

Asi by v mé úvaze neměla chybět zmínka o pozitivním myšlení. Always look on the bright side of life... Že je to jen klišé? Že vás tím vytáčím?

No, asi to nejde ihned, ale tuším, že se lze dopracovat k poznání, že vše je v naší hlavě, a podle toho i žít. Krásně to shrnuje Dalajláma svým výrokiem: „Má-li problém řešení, nemá smysl dělat si starosti. Když řešení nemá, starosti nepomohou.“

P.S. Film *Monty Pythonův Život Briana* sice pobouřil a stále pobuřuje mnohé, nicméně v komentáři k filmu na DVD se britská skupina nechává slyšet, že rozhodně neparoduje: „Boha jako takového. Když se ve filmu objeví Ježíš, je role brána vážně a s respektem. Humor začne teprve, když jeho posluchači špatně porozumí jeho poselství.“ Dá se říci, že film se spíše vysmívá davovému fanatismu, upínání se k falešnému vůdci – aby člověk nemusel volit a rozhodovat o svém životě sám – radikálním politickým ideologiím i přemrštěnému feminismu, čímž se stává právě v dnešní době, myslím, docela aktuální... **Klára Matoušová**

Concertino: hudba svobodná i statečná ve Zlíně

Náboženská obec ČČSH ve Zlíně pořádá 17. listopadu sváteční koncert komorního souboru Concertino složeného z předních hráčů Filharmonie Bohuslava Martinů. Koncert se uskuteční ve velkém sále evangelického kostela ve Zlíně v 16 hodin. Je věnován nejen Dni boje za svobodu a demokracii, ale také letošnímu jubileu 700 let města Zlína. Vybranými texty připomene i odkaz J. A. Komenského při příležitosti 430. výročí jeho narození. Vstupné dobrovolné. Srdečně zve

Zdeněk Kovalčík a rada starších

Oznámení ze Zlína

Náboženská obec ve Zlíně zrušila pevnou linku. Nadále pro kontakt platí mobilní číslo: 737 475 945.

Zdeněk Kovalčík

Kresba: Tomáš Altman

Církev československá husitská
zve na

SETKÁNÍ NAD HLEDÁNÍM PRAVDY, SVOBODY A LÁSKY...

V PÁTEK 18. LISTOPADU
OD 17 HODIN

SLAVNOST SVĚTLA – chvíle
modlitby s rozsvěcením srdce
pro Václava na věži Ambrože

FRANTIŠEK STÁREK ČUŇAS
Cáry starejch filmů – debata,
poté neformální setkání

Pořad CÁRY STAREJCH FILMŮ složený z unikátních dokumentárních filmů vznikl v rámci projektu Historie českého undergroundu Ústavu pro studium totalitních režimů. Slovem jej propojuje jeden ze zakladatelů zdejšího undergroundového hnutí František Stárek Čuñas. Za jeho komentáře zhlédneme jak zcela amatérské práce, tak i „cvička“ žáků FAMU a profesionálně provedené dokumenty věnující se tématu s nelíčeným zájmem. Tyto filmy tedy jednak dokumentují určité události, ale mají také své vlastní příběhy...

CÁRY STAREJCH FILMŮ

www.cshhk.cz

 KRÁLOVÉHRADECKÁ DIECÉZE
Církev československá husitská

Akce se uskuteční v rámci: „Večer pro mistra Jana Husa“. Partnerem projektu je
Město Hradec Králové, děkujeme